JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1855. **Zaturdag 14 Julij.** **N°. 56.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën is... *f* —,60 duiten voor de *Vijf woorden*.
Bij eerste of meerdere herhaling - —,30 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

LET WEL!

Heeren Inteekenaren worden beleefd verzocht, bij aanmelding tot verkrijging van den *Java-Bode*, hunne naamteekening duidelijk te willen opgeven, ten einde alle mogelijk misverstand in de toezending te voorkomen, wordende belanghebbenden tevens uitgenoodigd zulks, ook bij het plaatsen van advertentiën, in het oog te houden.

W. BRUINING.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, onder toekenning van wachtgeld, de 1e klerk op het residentie kantoor te Banjoemaas *A. L. Edwards*.

Benoemd:

Tot inspecteur der cultures in de 2e afdeeling op Java, de assistent-resident van de afdeeling Ledok (residentie Bagelen) *W. Canneman*.

Bij de landelijke Inkomsten en Cultures.

Wedergeplaatst:

Als controleur der 1e klasse, de ambtenaar *G. M. van der Kaa*, laatstelijk controleur der 2e klasse, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bevorderd:

Tot controleur der 2e klasse, de controleur der 3e klasse *J. F. W. Loth*.

Benoemd:

Tot controleur der 3e klasse, de ambtenaar ter beschikking van den directeur der cultures mr. *B. J. van Dijk*.

Gesteld:

Ter beschikking van den resident der Wester-Afdeeling van Borneo, mr. *A. Mangelaar Meertens*, laatst officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaya.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst met behoud van regt op pensioen, de adjunct-paardenarts *J. P. J. Reijntjes*.

Advertentien.

De directeur-generaal, waarnd. directeur van financien, brengt ter kennis van belanghebbenden dat, gerekend van af den dag van heden, gedurende den tijd van éénе maand, bij de landskassen te Batavia, Samarang en Soerabaya verwisselbaar zullen zijn, de op den 7 dezer uitgelote 4½ procents obligatien, van welke de nummers in de Javasche Courant van den 11 dezer door de algemeene rekenkamer zijn opgegeven.

Na verloop van den bepaalden termijn zal geene verwisseling van de in deze bedoelde effecten, zonder speciale autorisatie, mogen plaats vinden.

Vendutien.

Op Maandag 16 Julij, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*

Op Dingsdag 17 Julij, aan het Vierkant, bij de Werf alhier.

Op Woensdag 18 Julij, tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Donderdag 19 Julij, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Vrijdag 20 Julij, voor het commissiehuis van *B. J. Leon*, te Weltevreden,

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Gebrs. Roselje & Co.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 5den tot en met den 12den Julij 1855.

MARINE HOTEL. *J. J. N. van den Bogaart*, van Samarang. — *G. Gijsing*, van Soerabaya. — *W. Holland*, van London. — *Cornets de Groot*, van Buitenzorg. *P. Verhagen*, van idem. — *H. A. M. Oosthoek*, van Krawang. — *F. C. von Jett de Bruijn*, van idem. — *Graaf van Limburg Stierum*, van de Reede. — *F. Hugenholtz*, van Padang.

JAVA HOTEL. *G. Allinson en familie*, van Buitenzorg. — *C. D. Wintivorth*, van Sydney. — *F. D. Bruining*, van London. — *Leslie*, van Buitenzorg. — *Th. Theiste*, van Melbourn. — *J. A. Widero*, van idem. — *Rotgans*, van Samarang.

HOTEL WILLEM II. *Bondier*, van Padang. — *Schultse*, van idem. — *Schoepens*, Poeloebaai. — *P. Wetkmar*, van Ambarawa. — *D. P. Kesler*, van Preanger. — *Tanoekoe*, van Buitenzorg. — *Tan Goen Pouw*, van idem. — *Tan Tangoek* van idem. — *Dammers*, van Amsterdam.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *F. Schuurman*, van Buitenzorg. — *H. de Boer*, van Passoeroean. — *W. A. Kleijne*, van Soerabaya. — *A. L. Thierens*, van idem. — *G. J. Teensma*, van Passoeroean. — *J. Schuijt*, van Banca, — *B. van Leeuwen*, van Samarang. — *Osmund O. Jenkins*, van Singapore. — *A. Felix Lienan*, van idem. — *J. A. B. Lottrop*, van idem.

Advertentiën.

Getrouwd:

L. DE KROON
met
H. C. LOTH.

GRISSEE, 30 *Junij* 1855. (1322)

Getrouwd:

P. J. HESS
en
S. M. VAN HOTMAN.

BATAVIA, 2 *Julij* 1855. (1290)

Eenige kennisgave.

Getrouwd:

W. C. BRAAKMAN
met
C. C. BLETTERMAN,
Wed. van *J. A. G. Wener*.

SAMARANG, *den 4den Julij* 1855.

Eenige kennisgave. (1286)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *S. M. C. Ludeking, Eisinger*.

PADANG, 2 *Julij*. (1319)

Bevallen van eenen ZOON, *Maria Louisa Barre*, Echtgenoote van

(1321) C. VERDIER.

POERWODADIE, 3 *Julij* 1855.

Bevallen van een ZOON, de echtgenoote van

(1291) J. P. A. ZIJMERS.

POERWAKARTA (KRAWANG), 3 *Julij* 1855.

Bevallen van eenen ZOON, *Margaretha Strauss*, *Humbert*.

BATAVIA, 8 *Julij* 1855. (1284)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *A. C. de Jongh, Gehne*.

BATAVIA, 11 *Julij* 1855. (1310)

Na een langdurig en smartelijk lijden, overleed heden tot mijne en mijner kinderen diepe droefheid, mijn hartelijk geliefde echtgenoot *Jeanne Quignon*, in den ouderdom van even 54 jaren.

(1287) C. F. R. OCKERSE.

DJOCJOCARTA, 29 *Junij* 1855.

Eenige Kennisgeving.

Den 8sten Julij overleed, tot onze droefheid, ons geliefd Dochtertje *Sophia*, oud 5 maanden.

(1303) F. N. VON ENDE.
R. EDNENOW.

Overleden aan boord van het Nederlandsch-Indische schip *Emoij*, de opperstuurman *H. C. Kleeman*.

REEDE BATAVIA, 9 *Julij* 1855.

Eenige Kennisgave. (1317)

Vendutie

op Maandag den 16den Julij 1855,

voor het Commissiehuis van *Vaupel & Co.*,

van diverse Koopmansgoederen, Lijnwaden, Provisiën en Dranken, 5 kisten Hoeden en Petten, enz. enz.

(1302)

Op de Vendutie van Maandag den 16den Julij,

zullen mede worden verkocht Parfumeriën, Eau de Cologne, Hammen, Borstelwerk, Tokokasten en eenige Meubels, restant Inventaris en Toko Meubelair van den op vertrek staanden heer *J. Bousquet*. (1333)

VENDUTIE

op Woensdag den 18 Julij 1855, voor het Commissiehuis van *John Pryce & Co.*, á 4 pCt. Vendusalaris,

van eene partij beschadigde en onbeschadigde Lijnwaden, wit Garen, enz., enz. (1308)

Vendutie

tegen 4 pCt. vendu salaris, op **Vrijdag den 20sten Julij 1855**, voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*,

van diverse, zoo gezonde als beschadigde lijnwaden, losse en gezette brillanten, enz. (1233)

☞ Vendutie

op Vrijdag den 21sten Julij 1855,

voor het Commissiehuis van *B. J. Leon*. te Weltevreden,

van een factuur Heeren- en Damesartikelen. als: diverse dozijnen Balkleedjes, fijn batist Jaconet, Krippen Shawls, stukjes Zijde voor kleedjes, Hoeden, Zakdoeken. als ook diverse Tricots voor heeren-broeken en Jassenstoffen, Graslinnen. batisten Zakdoeken, Handschoenen en Hembden, benevens eene partij fijn wit Katoen in soorten, stuk-

---

BERNARD EN CLARA. (*vervolg*).

Toen hij dezen treurigen pligt vervuld en de beide kinderen den rouw had doen aannemen, schreef hij ten tweedenmale aan des kapiteins broeder, en, na voorafgaande kennisgeving van het overlijden van diens schoonzuster, maakte hij hem bekend met den treurigen toestand der nagelaten kinderen en bragt hem op eene ernstige, maar tevens bescheidene wijze, onder het oog, de verpligtingen, welke op hem als naasten bloedverwant rustten. Hij eindigde met den heer *Evan* te verzoeken, om, ingeval hij zich niet in persoon met de zorg over de kinderen kon belasten, hem wel bekend te willen maken met de wijze, waarop hij verkoos, dat daarin zoude worden voorzien.

Omstreeks tien dagen, nadat deze brief was afgezonden, zag doctor *Milton*, terwijl hij in zijn studeervertrek gezeten was, een man binnentreden van een trotsch en onvriendelijk voorkomen, die op eenen barschen toon tot hem zeide:

»Is uw naam niet *Milton*? de mijne is *Evan*; ik heb in den loop der zes laatste maanden twee brieven van u ontvangen en ik wilde gaarne weten, met welk regt gij u met zaken inlaat, die mijne familie betreffen."

»De wetten der menschheid hebben mij in deze mijnen pligt voorgeschreven," antwoordde de geneesheer op een koelen en onverschrokken toon, die niet zonder invloed was op den onbescheiden vreemdeling. »Ik heb de weduwe van uwen eenigen broeder en hare kinderen in de diepste armoede aangetroffen en daar het u niet aan de middelen ontbrak, om hen bij te staan, vermeende ik, dat dit ook uw verlangen moest wezen."

»En wanneer ik mij nu eens beleedigd gevoelde over uwe onderstelling, mijnheer?"

»Wanneer het uw voornemen mogt zijn, mij bedreigingen te doen, dan bestaat alles, wat ik u te zeggen heb, hierin, dat ik ten opzigte uwer naastbestaanden mijn pligt heb gedaan, zoo als ik die voor God kan verantwoorden en dat ik alzoo geenszins voor de gevolgen behoef te vreezen."

De heer *Evan* veranderde van kleur en beet zich op de lippen; maar bleef vooreerst zijn antwoord schuldig, na zich intusschen bedacht te hebben, zeide hij meer bezadigd; maar altijd met bitterheid:

»Mag ik u vragen, hoe gij ten opzigte dezer kinderen gehandeld hebt?"

»Ze zijn bij mij gehuisvest," antwoordde de doctor, terwijl hij op deze woorden drukte

»Bij u!" herhaalde de heer *Evan* met een honenden lach, »zoudt gij soms van voornemen zijn, die kinderen naar u te nemen?"

»Voorzeker, wanneer gij het niet doet"

»Inderdaad gij hebt, voor zoover ik weet, geen het minste regt op die kinderen."

»Geenszins voorzeker als bloedverwant; maar ik neem hen aan, als met mij kinderen zijnde van onzer aller Vader in den Hemel en vrijgekocht door hetzelfde bloed."

»Eens anderen kinderen tot zich te nemen, is vrij kostbaar, mijnheer de doctor!" zeide de heer *Evan*, nog in twijfel, of doctor *Milton* het wel ernstig meende.

»Dit zoude onder zekere omstandigheden waar kunnen zijn," hernam de edele man, »maar in die, in welke ik mij ten opzigte van die kinderen bevind, ben ik verzekerd, dat ik zal worden schadeloos gesteld."

»En door wien?" vroeg de heer *Evan* driftig.

»Door *Bernard Evan*, wanneer hij daartoe lang genoeg zal in het leven blijven; hij bezit talenten, die, wanneer zij met zorg zullen zijn aangekweekt, hem in staat zullen stellen, om mij in eenige jaren terug te geven, wat ik voor hem heb uitgeschoten, en, wanneer dit niet het geval mogt zijn, zal het mij voorzeker worden vergolden door Hem, die gezegd heeft: »en voor zooveel gij dit aan den minsten mijner broederen zult gedaan hebben, zal ik rekenen, dat het door u aan mij is geschied.""

De heer *Evan* gaf geen antwoord; maar hij stapte naar het venster en bleef daar gedurende eenige minuten stilstaan; toen vroeg hij met gemaakte vriendelijkheid, of hij de kinderen mogt zien. De doctor trok aan de schel en beval, dat men de kleinen binnen zonde

ken Gordijnengoed en Foeljes, Servetten en Tafelkengoed, Tafelkleeden, Flanel, Reukzeep, Eau de Cologne van het merk H.S., Manilla Sigaren, enz. enz.
Alles twee dagen voor den verkoop voor een ieder te bezigtigen. (1329)

Te Buitenzorg zullen op de Vendutie van den 28 dezer
mede verkocht worden:
de aldaar gelegen **TWEE HUIZEN** van wijlen Mr. *J. H. Graaf van den Bosch.* (1315)

Vendutiën te Buitenzorg.

De ondergeteekende belast zich met **Commissiën op de Vendutiën**, den 21sten Julij op het landgoed *Pondok Gede*, in de afdeeling *Buitenzorg* en den 28sten Julij, ten huize van den Hoog Edel Gestrengen Heer *Hartmann*, op de hoofdplaats *Buitenzorg*, te houden van eenige door den Heer Mr. *J. H. Graaf van den Bosch* nagelaten landerijen en goederen.
(1295) F. N. VON ENDE.
Buitenzorg, 10 *Julij* 1855.

Op eenen nader door het Vendu Departement te bepalen dag,

zullen de ondergeteekenden, voor een der Recherche Pakhuizen, publiek verkoopen, de op de Prinseneilanden gestrande Oldenburger Brik *Visurgus*, aldaar liggende of niet liggende, benevens de ondervolgende tot de lading en inventaris behoorende:

28 kisten kamfer.	8 lapjes roode zijde.
Eene partij kaneel.	Diverse kleedingstukken.
275 ponden indigo.	10 ledige tonnen.
366 » touwwerk,	2 » kisten.
840 » ijzerwerk.	10 ponden meel.
120 » ijzer (een staaf)	1 stukje leder.
576 » hoepelijzer.	1 brieventas.
105 » bladkoper.	4 borstels.
17 » lood.	65 st. Chin. bloemvaasjes.
1 stuk ijzerblok.	1 waaijer.
41 st. blokken, groot & klein.	1 lantaarn.
200 bundels payong stokken	1 blandje.
2500 st. Chin. setting.	Eene partij Hoogduitsche boekwerken.
8 zeilen, groot en klein.	
40 st. lappen zeildoek.	5 ledige tonnen.
47 shawls en eenige lappen.	11 vaten met gezoute vellen.

(1301) VAUPEL & Co.

Lees Hier.

Fijne Bordeaux Wijn in kisten van 4 dozijn, zijnde geruimen tijd op Java als zeer gunstig bekend, benevens Haut Brion à 48 flesschen, Chateau St. Julien à 12 flesschen, Haut Sauterne à 12 flesschen en Salade Olie, bij
(1334) A. VAN OMMEREN & Co.

Bij E. RINCHON

pas Ontvangen *Witte en Gekleurde Heerenhemden en Castoren Kinderhoeden.*
(1299)

De Ondergeteekenden hebben pas ontvangen met de *Scheveningen*:

VATWIJN van het gerenommeerde merk der firma **J. Seurin**, van Bordeaux, die steeds boven alle andere merken door het Gouvernement wordt gepreferereerd.
Steeds verkrijgbaar de beroemde fijne Wijnen van de heeren **Barton & Guestier**, uitvoerig omschreven in de *Java-Bode* van den 23 Mei ll.
(1304) A. DESPEROUX & Co.

Wordt te Koop Gevraagd:

Een à twee span goed gedresseerde hardloopende **Wagen Paarden**, met een **Palanquin**, voorzien van Engelsche veeren en oliebussen, door
(1297) VAN RIET & TER GOUW.

Belle Byouterie en Or,

à vendre bon marché, en gros ou en détail, chez
(1260) A. LECOUTEUX, à Noordwijk.

Magazijn van Heeren Mode-Artikelen,

van

S. D. BRANDON,

in de Stad en Weltevreden.

Per het Fransche schip *Alix* ontvangen:
200 dozijn Fijne Hemden, witte en gekleurde.
300 » Borsten voor Hemden.
200 » Boorden.
100 » Satijnen Cols.
200 » Gekleurde Batisten Halsdoeken.
150 stuks Gibus Hoeden.
200 » Zwarte Heeren en Jongens Hoeden.
100 » Grijze Castooren Hoeden.
150 lederen Mail Koffers, in alle grootte; verder:
Fraaije parapluies à canne, et ouvrant seul, super fijne lakens, in alle kleuren, satin de laine, tricots, linnen drill en jeems voor pantalons, zijden- en piqué vestenstoffen, wollen en katoenen ondergoederen. Heeren regenmantels, lederen reiszakken, hoedendoozen en eene menigte artikelen, tot zeer goedkoope prijzen.

UITZETTINGEN voor Vertrekkende Personen worden geleverd GOED en GOEDKOOP, in den tijd van 2 maal 24 uren. (1281)

De ondergeteekenden hebben de eer belanghebbenden kennis te geven dat zij, ten gemakke van hen die daarvan als proefname wenschen gebruik te maken, **875 blikken** van de beroemde **Revalenta Arabica**, in blikken van **één pond** hebben ontvangen.
Aanvragen per post gelieve men te frankeeren.
(874) VAUPEL & Co.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn zeer aanbevelenswaardig in gevallen van galziekte en bedorven maag. Uittreksel uit eenen brief van den heer D. E. Evans, reiziger in handelszaken, te Chester, gedagteekend 7 September 1853 aan den professor Holloway. Mijnheer! sedert geruimen tijd was ik smartelijk lijdende aan galziekte gebrekkige spijsvertering en bedorven maag. In de hoop daarvan te herstellen, gebruikte ik eene menigte geneesmiddelen, doch bij geen een derzelve vond ik de minste baat. Intusschen werd mij door den heer Hugh, te Harlech, aangeraden uwe pillen te gebruiken, en met genoegen kan ik u mededeelen dat zij in weinig tijds mijne eetlust herstelde, zoodat ik thans de beste gezondheid geniet
(Get.) D. E. Evans.
De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes Pillen à .... f 1,—, f 3.— en f 5,—
Potjes Zalf à .... - 1,—, - 3.— - - 5,—
Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.
Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

TE KOOP
Een zoo goed als nieuwe Handebais met *één* of *twee* span Paarden, en Tuigen naar verkiezing. Adres
(1320) H. M. VAN DORP.

Wegens buitengewone omstandigheden wordt eene ruim winstgevende **TOKO AFFAIRE** tegen zeer billijke voorwaarden te Koop aangeboden; hierop reflecterende gelieve men zich franco onder Lett. X te adresseren bij
(1316) OLIPHANT & Co. te *Samarang.*

TE HUUR
Een Huis op den Nieuwen weg tusschen Parapattan en Gang Holle, à f 100.— 's maands.
Te bevragen bij
(1312) H. M. VAN DORP.

TE HUUR
Een Huis in de Secretarielaan, dadelijk te aanvaarden. Te bevragen bij
(1336) H. BURGER.

TE HUUR
Een fraai Woonhuis met eene verdieping gelegen aan den weg naar Tanah Abang, thans bewoond door den eigenaar den heer *J. L. Adam*, bij wien, zoowel als bij de ondergeteekenden, meerdere informatiën te bekomen zijn.
(1307) JOHN PRYCE & Co.

ADVERTENTIE.

De ambtenaar van den burgerlijken stand te Batavia, maakt voor zoo veel noodig bekend, dat hij ter uitoefening zijner functiën, **dagelijks**, Zon- en Feestdagen **niet** uitgezonderd, ten zijnen kantore, op het stadhuis, vaceert, van 's morgens negen ure tot 's namiddags drie ure.
De ambtenaar van den burgerlijken stand,
(1318) A. FITZ VERPLOEGH.
Batavia, 12 *Julij* 1855.

Lees Hier.

De Ondergeteekende, geen huurder meer zijnde van het Logement *Bellevue*, te Buitenzorg, zoo worden belanghebbenden verzocht ter voorkoming van misverstand, zich niet meer aan mij maar aan den heer *J. Speet* te wenden, welke de affaire thans zelf waarneemt.
(1326) M. DEGENS.
Buitenzorg, *den* 12 *Julij* 1855.

Crediteuren van- en Debiteuren aan den boedel van wijlen den heer *J. A. Enschedé* alhier op den 21 Januarij 1855 overleden, gelieven aangiften van hunne vorderingen en betaling hunner schulden te doen aan
(1293) REYNST & VINJU.
Batavia, *den* 10 *Julij* 1855.

Hoefsmederij.

Werkplaats achter *Houtboekers*, op Noordwijk. (1265)

Bank-Actie te Koop.

(1292) F. C. SMULDERS.

127ste Frankforter Loterij,

6de Klasse.

In deze klasse zijn uitgekomen met f 100, de nommers 235. 436. 2977. 4276. 5682. 6567 6740 7568, 8730 8843. 11229 11790. 14162 17277. 17607 19377, 19995 22098. 22100. 22651 23554. 23555 23730, 23905 23925. 23609. 25056, 25058. 25447. 25748. No. 23726 met f 1000.
Deze gelden worden tegen overgifte der loten uitbetaald te Batavia bij *H. M. van Dorp.*
(1200) SCHWARZSCHILD & Co.
London, 1855.

---

brengen. Toen deze in rouwgewaad de kamer binnentraden, scheen de oom getroffen, hij zag hen beurtelings met veel oplettendheid aan en zijne oogen op *Bernard* gevestigd houdende, sprak hij:

»Dit is het levend beeld van mijn broeder; zoo vertoonde zich ook deze, toen wij den rouw over onze moeder aannamen Doctor *Milton*. Ik neem deze kinderen aan en zal hun ten vader verstrekken; nu kunnen zij zich verwijderen."

Toen de kinderen het vertrek verlaten hadden, nam de heer *Evan* zijne brieventasch en zeide:

»Gij hebt veel geld voor mijne bloedverwanten uitgeschoten; mijn waarde heer, kunt gij die som ook ten naastenbij bepalen? Ik zal mij gelukkig achten u deze terug te mogen geven."

»Bewaar dat geld voor de arme weezen." zeide de geneesheer. »behandel hen met welwillendheid en ik zal genoeg beloond zijn."

»Gij zijt inderdaad al een zeer zonderling man," hernam de heer *Evan* die zijne verbazing over zooveel grootmoedigheid niet kon verkergen, »Het is wel, ik zal de kinderen komen afhalen."

Het afscheid tusschen doctor *Milton* en zijne lievelingen was treffend; hij had des morgens aan *Clara* een fraai gebonden nieuw Testament geschonken en aan *Bernard* een zakbijbel waarin hij geschreven had; »Gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap," Toen hij hun vaarwel zeide, sprak hij zijnen zegen over hen uit.

IV.

De christelijke onderwerping en het moedig vertrouwen van mevrouw *Evan*, gevoegd bij de beminnelijke hoedanigheden en de hartelijke liefde van hare kinderen, hadden een diepen indruk gemaakt op het hart van den braven *Milton*. Ook herdacht hij meermalen, in weêrwil van de vermoeijenissen en bekommeringen, die van zijne betrekking als geneesheer onafscheidelijk waren, het korte, maar belangrijke tijdvak, gedurende hetwelk hij tot die familie in betrekking had gestaan.

Inzonderheid vernieuwden zich die herinneringen niet weinig, wanneer hij te *Lasswade* bij eenen zieke werd geroepen, of bij het ter aarde bestellen van dezen of genen overleden vriend, op het kerkhof van *Grey-Friars* het graf ontwaarde, waarin mevrouw *Evan* nevens haren echtgenoot rustte.

Intusschen verliepen er maanden en geene berigten van de kinderen van mevrouw *Evan*, veelmin eenige betuigingen van erkentenis werden van die zijde bij hem ontvangen. Welke mogt de oorzaak zijn van zulk een langdurig stilzwijgen? Hadden zij dan zoo spoedig zijne zorgen voor hunne stervende moeder en de hartelijke genegenheid welke hij hun had toegedragen vergeten? *Clara* nu was wel nog te jong, om met hem in briefwisseling te treden, maar *Bernard* schreef goed en zou ook wel, al ware het in kinderlijken stijl, een brief hebben kunnen zamenstellen en hij had vast beloofd berigten te zullen overzenden wanneer hij met zijne zuster in zijne nieuwe verblijfplaats gevestigd zoude zijn. Was hij ondankbaar geworden, en stelde hij geen den minsten prijs op de achting van zijnen weldoener? Deze zoo pijnigende gedachte kwam telkens bij hem op en de doctor deed al zijn best, om deze treurige denkbeelden te verbannen, die inderdaad doornen op zijn levenspad zouden hebben beginnen te strooijen, wanneer niet de menigvuldige afleiding, welke van zijn bedrijvig leven onafscheidelijk was, den indruk allengskens had verminderd, welke deze zoo laakbare nalatigheid anders bij hem zou hebben te weeg gebragt.

Er waren twaalf jaren verloopen, sedert het voorgevallene door ons opgeteekend, toen doctor *Milton*, vermoeid door buitengewone inspanning, het voornemen opvatte, om zich de genoegens van een uitstapje naar de *Hooglanden* te veroorloven. De gedachte aan de *Evans* had wel geen bepaalden invloed op zijn besluit; maar daar hij toch zijnen weg door het graafschap van *Argyle* wilde nemen, dacht hij, dat hij op zijne reis

Théâtre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Lundi, 16 Juillet 1855.

Deuxième représentation du 4me mois de l'abonnement.

Une représentation de

ZAMPA,

Opéra comique en 3 actes, musique d'*Hérold*.

Au 2me acte divertissement par Mr. *Hus*.

LA VIENNOISE, dansée par Mr. *Hus* et Mlle. *St. Denis*.

Final

LA FARENDOLE, dansée par Mr. *Hus* et Mlle *St. Denis*.

Prix des places hors de l'Abonnement:

Un cavalier *f* 5. Une dame *f* 5. Un officier jusqu'au grade de capitaine inclusivement *f* 3. Un enfant *f* 2.

Le spectacle commencera à 7 **heures** précises.

Mercredi prochain, 18 Juillet 1855.

Première représentation de l'abonnement des Enfants.

Prix de l'Abonnement.

Pour une représentation par mois, qui sera donnée à l'avenir tous les premiers Mercredi de chaque mois.

Un enfant *f* 2. — 2 enfants *f* 3. — 3 enfants *f* 5. — 4 enfants *f* 6. — Pour chaque enfant de plus audessus de 4. *f* 1. Pour les enfants non abonnés *f* 3. Pour les étrangers *f* 5. Messieurs et Dames abonnés ne paieront que *f* 3.

Pour l'abonnement des Enfants on peut s'abonner tous les jours à la direction chez MM. *Van Kinsbergen et Ad. Potier* à Rijswijk et le jour de la représentation au bureau du contrôle, depuis 7 heures du matin jusqu'à midi.

Les spectacles commenceront à 6 heures pour finir à 9 heures. (1330)

Frankforter Loterij.

Loten voor de 128ste Trekking der Frankforter Loterij verlangd wordende, gelieve men daarvan ten spoedigste opgave te doen aan den boekhandelaar *H. M. van Dorp*, te Batavia, ten einde wij in de gelegenheid zijn die tijdig genoeg te kunnen afzenden.

(436) **A. SCHWARZSCHILD & Co.**

London, 1855.

Hessische Loterij.

Honderd van Loten, die in deze trekking niet uitgekomen zijn, behouden hun regt in de volgende trekking tegen suppletie van 2/3 der koopsom. (685

Lange & Co. **hebben uitgegeven:**

Open Brief

aan den WelEerw. zeer Gel. heer *O. G. Heldring*, ter zake zijner brochure: de Nederlandsch Hervormde Kerk in Indië,

door

A. A. Th. MOUNIER,

Predikant te Batavia.

(Overgedrukt uit het Tijdschrift ter bevordering van Christelijk leven, 1ste jaarg., 5de afl.) Prijs *f* 2,—.

(1314)

Registered Chit Paper in different size.
Billet Papier met Enveloppen aan elkander.
Best Engelsch en Fransch **Post** en **Billetpapier.**
Gillott's Correspondence Penns
Mitchell's Steel Pens Lett. C D. E I H O and P.
Albums and Scrabbooks Marocco gilt. Bij

(1321) **H. M. VAN DORP**, te *Batavia.*

LANGE & Co. hebben op nieuw ontvangen:

Schwaner, Borneo. *Van den Broek*, Sporen der Schepping. Al de werken van Alexander V. H. *Claudius*, Wandsbecker bode, enz.

Voorts:

Ritter en *Hardouin*, Java, in Prachtband. *v. Hoevell*, Reis over Java, vervolg op het 2de deel. Christelijk Album 1854. Complete Exemplaren van de Stadsen Dorps-Bibliotheek, 14 deelen. (1327)

Beleefd Verzoek.

Heeren autoriteiten op Java en Buitenbezittingen worden beleefd uitgenoodigd, na plaats gevonden hebbende circulatie der Inteekeningslijsten en incassering der gelden, betrekkelijk den door den ondergeteekende, **ten behoeve der noodlijdenden in Nederland**, uit te geven bundel

GEDICHTEN,

een en ander ten spoedigste te willen overmaken, opdat de hoegrootheid der oplage eenigermate kunne geregeld worden.

Mr. L. J. A. TOLLENS.

BATAVIA, 11 *Julij* 1855.

Boekhandel LANGE & Co.

Inteekening geopend op de

GEZAMENLIJKE DICHTWERKEN,

van Neêrlands grooten Volksdichter

H. TOLLENS, Cz.

11 à 12 deelen compleet, met Portret en Vignetten.

Prijs *f* 20,—.

(1127)

Schirtz,

volledige Natuurlijke Historie der Zoogdieren, volgens de nieuwste ontdekkingen en onderzoekingen, met 168 meest naar de natuur geteekende Platen, groot 4to formaat.

Dit populair geschreven wetenschappelijk Prachtwerk wordt aangeboden in keurige band tegen den veel verminderden Europeschen prijs van *f* 40.

Te Batavia en Samarang bij

(1331) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

H. M. VAN DORP, te Batavia.

Ontvangen:

Fraaije zeer volledige heeren reiscassetten à *f* 100 en *f* 70. Tourist's note cases, folio, with patent lock, à *f* 50, *f* 35 en *f* 40. Fijne Engelsche zak- en kantoorpennemessen à *f* 3, *f* 6 en *f* 7. Ivoren bal- en notitieboekjes. Fraaije groote kantoor- inkt- en zandkokers à *f* 15, *f* 25 en *f* 35. Bronzen en lederen letterclips. Porte monnaies met staal en verguld. Folio en kwarto portefeuilles van Russisch en Marocco leder, met slot. Ronde, vierkante en platte linialen, sous main, à *f* 5 en *f* 6, en eene groote menigte diverse artikelen meer, allen van de beste kwaliteit. (1325)

Shakespeare's Works, 1 volume *f* 20.
Idem, 8 vol. with engravings *f* 25.
Byron's Works, 1 vol. *f* 20, bij

(1323) H. M. VAN DORP, te Batavia.

Bencoelen.

C. C. P. Scheepens verlaat *Bencoelen*. Generale Gemagtigde de heer *F. G. Steck*.

BENCOELEN, *den* 4 *Julij* 1855. (1313)

VERTREKKENDE PERSONEN.

D. McLachlan en Familie naar Europa voor eenigen tijd. (1285)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch schip *Java*, gevoerd door kapt. *van Dam*, uitmuntend uitgerust voor den overvoer van passagiers.

Deze bodem zal waarschijnlijk tegen 15 Augustus van hier vertrekken.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Gezagvoerder, en te Samarang en hier bij

de Agenten,

(1311) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA, *den* 14 *Julij* 1855.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het schip **Pollux**, kapitein **J. Kooy**, zeer geschikt voor familiën en daarvoor bijzonder wel en ruim ingerigt, voerende een geëxamineerden doctor.

Dit schip zal tegen het einde van Augustus tot vertrek gereed zijn. Adres bij den Gezagvoerder, bij de heeren *Schimmelpenninck & Co.* te Soerabaya, en alhier bij

de Agenten,

(1335) HAAGER & SCHUURMAN.

Het vertrek van het Stoomschip **Padang**, Gezagvoerder *Persille*, naar **Bencoelen en Padang**, is bepaald twee maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende landmail.

Voor Vracht en Passage adresseere men zich aan

de Agenten,

(1328) B. KOPERSMIT & Co.

14 *Julij* 1855.

Passage naar *Nederland*

wordt aangeboden, met het Campagneschip *Diligence*, kapitein *L. Smit*, voerende een bekwamen Doctor.

Nadere informatiën bij kapitein *Smit* te Samarang of

(1294) KREGLINGER, DUMMLER & Co.

Voor Passage naar *Nederland*

wordt aangeboden het welbezeilde barkschip **ONDERNEMING**, kapt. **J. Johansen**, voorzien van ruime Inrigtingen tot overvoer van Passagiers. Genoemd schip zal tegen het einde van deze maand direct van hier vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder en bij de Agenten

(1300) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar *Nederland*

wordt aangeboden met het geheel nieuwe Nederlandsche barkschip *Kaap Hoorn*, kapitein *W. C. Kuijk*, zijnde bijzonder goed uitgerust en voorzien van de doelmatigste inrigtingen, zullende in de eerste helft van Augustus te Batavia tot de reis gereed liggen.

Voor informatiën adressere men zich tot de Agenten

(1296) P. LANDBERG & ZOON.

Het Vertrek der Stoomboot **LANGAN LAMONGAN**, gezagvoerder *Prins*, is bepaald als volgt:

Van **Batavia** naar **Samarang** op den 10, 20 en 30 van iedere maand, en

Van **Samarang** naar **Batavia** op den 5, 15 en 25 van iedere maand.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van

MACLAINE, WATSON & Co., alhier

en te Samarang bij

(1247) McNEILL & Co.

Naar Samarang en Soerabaya

zal den 15den dezer vertrekken, het stoomschip **Ambon**.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan

de Agenten,

(1309) B. KOPERSMIT & Co.

11 *Julij* 1855.

---

wel het een en ander omtrent die familie zou ontwaren.

Hij verliet *Edinburgh* op een schoonen Julij morgen, kwam omstreeks den middag te *Glasgow* aan en maakte zich de overige uren van den dag ten nutte, om de merkwaardigheden van die stad in oogenschouw te nemen. des anderendaags scheepte hij zich vroegtijdig op de stoomboot naar *Inverary* in en zakte met goeden wind en onder gunstig getij de Clyde af.

Een warm bewonderaar tot aanbiddens toe van de schoonheden der natuur geheel ingenomen met de gedenkteekenen der grijze oudheid van zijn hem zoo dierbaar vaderland, smaakte hij terwijl hij voorbijstevende, een onuitsprekelijk genot bij het aanschouwen van het romantische landschap hetwelk zich aan zijn oog in de meest mogelijke verscheidenheid opdeed. De vervallen burgt der Douglassen die heldenteelt van het oude *Caledonië*, dat niet gedacht van hetwelk nog ten huidigen dage meer dan één naneef ook in ons *Nederland* gevestigd is en met aanzienlijke stammen ten onzent vermaagschapt is. De trotsche en eerbiedwekkende sterkte van *Dumbarton*, het meer dan honderdjarig eikenwoud, in hetwelk de overblijfselen van den vroegeren zetel der graven van *Erskine* en *Roseneath* verscholen lagen en dat nog heden den vermoeiden wandelaar eene kalme rustplaats doet genieten; *Glasgow* en *Greenock*, die paarlen aan de kroon van *Schotlands* stedenmaagd, boeiden beurtelings zijne aandacht. Toen hij te *Rothsay* aanlandde, berigtte men hem, dat wanneer hij het oude hofverblijf der Schotsche koningen wilde bezoeken, de stoomboot bij zijne terugkomst reeds zou zijn voorbijgevaren; maar hij liet zich hierdoor niet afschrikken; hij besteedde meer dan een uur, om dezen voor de geschiedenis zoo merkwaardigen bouwval te bezigtigen, en toen hij naar den oever de rivier terugkeerde had, de boot het eiland reeds verlaten en was door haren pijlsnellen voortgang op verren afstand geraakt en schier onzigtbaar voor het oog geworden; er schoot hem dus niets anders over, dan den volgenden dag af te wachten en nu bragt hij den avond op het zoo bevallig gelegene *Rothsay* door, in eenzaam gepeins rondwalende aan de boorden van den breeden Clyde stroom.

Een ander stoomvaartuig kwam nu den volgenden dag, omstreeks den middag, voorbij; hij deed er zich heen voeren, en naauwelijks had hij zich bij de overige reizigers op het dek gevoegd, of hij ontwaarde tegenover hem een meisje in rouwgewaad, wier gelaatstrekken hem eene levendige herinnering aan mevrouw *Evan* gaven.

Het waren hetzelfde zachtmoedig en ernstig denkend voorkomen en dezelfde bevallige manieren, die de eigenschappen kenschetsten van het karakter der vriendin, welke hij verloren had. Daar hij nu voortging de vreemdelinge met belangstelling te beschouwen, ontmoetten beider oogen elkander en eenigzins getroffen door zijnen diep doordringenden blik, bloosde het meisje en zag zedig voor zich neder.

Die blik van schroomvalligheid verhoogde nog de gelijkenis, welke hem getroffen had. Juist zoo had mevrouw *Evan* gebloosd en hare oogen nedergeslagen, toen hij haar voor de eerstemaal had gezien en zijne diensten aangeboden.

Al de bijzonderheden zijner vroegere betrekkingen tot deze beminnelijke vrouw en hare kinderen, verlevendigden zich voor zijnen geest, en den uithoek van *Ardlamont* voorbijstoomende, bereikte hij het Tyner-meer, zonder een eenige dezer trotsche natuurtafereelen op te merken, zoo zeer had hij zich verdiept in de herinnering aan het verledene.

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

In den avond van den 11 dezer vond, in de Willemskerk alhier, eene indrukwekkende plegtigheid plaats. Na eene door Ds. *Bierhaus* in de Maleische taal gehoudene leerrede, werden 3 bejaarde inlanders, belijders van het Mahomedaansch geloof, tot leden der Hervormde gemeente aangenomen en als zoodanig ingezegend. Deze godsdienstoefening werd door een aantal ingezetenen dezer hoofdplaats, alsmede door de scholieren der zendelingbroeders, verscheidene bejaarde Inlanders, naar gissing ruim een 100tal bedragende, en eenige Chinezen bijgewoond. Luide en met kennelijk gevoel spraken de bevestigden hun *ja* op de hun gedane vragen uit, waarop Ds. *Bierhaus* hun nogmaals plegtig toesprak en tot den heiligen doop overging, die insgelijks met eene toespraak werd besloten.

Naar wij vernemen, zullen de nieuw bekeerden zich aan het werk der evangelisatie hunner landgenooten wijden en van harte bidden wij, dat deze eerstelingen te Batavia spoedig hun voorbeeld door meerderen zullen gevolgd zien.

— Den 11 dezer begaf de Macassaar *Nding*, van beroep arbeider in de kampong Tjidang boven het land Menteng, die gedurende geruimen tijd van zijne vrouw *Saonna* gescheiden was, zich tot haar, ten einde zich met haar te verzoenen. *Saonna* niets verder van hem willende afweten, werd door *Nding* op verschillende plaatsen met een mes gewond en overleed ten gevolge daarvan onmiddelijk.

De moordenaar vlugtte naar de sawahs, waar hij met dat zelfde wapen zich zelven eenige wonden in den buik toebragt, die mede als dodelijk kunnen beschouwd worden. In den avond van dienzelfden dag werd hij aldaar gevonden en naar het stadsverband vervoerd.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Lampongsche Districten. De berigten, over Junij jl., behelzen het volgende:

In het begin der maand heerschten op de hoofdplaats vrij hevige winden, gepaard met droog weder, afgewisseld door enkele regenbuijen.

Het binnenlandsch verkeer was vrij levendig; met het schoonmaken en herstellen van den grooten weg en de bruggen werd een aanvang gemaakt.

In den nacht van den 9den Junij ontstond er brand in de kampong Kankong, ten gevolge van onvoorzigtigheid, waardoor zes huizen in de asch werden gelegd; — de spoedig aangebragte hulp heeft echter den verderen voortgang van den brand gestuit.

Volgens berigten van Sering Kibo, waren te Rantotjojo een djoeragan, *Abdul Rachman* genaamd, en zes opvarenden van de praauw Lantjo aangekomen. — Deze praauw te Palembang te huis behoorende, was den 10den Mei jl. van Siring Kibo voor Batavia uitgeklaard. De djoeragan had verhaald, dat de praauw tusschen Sagamat en Tandjong Sekopong een lek had gekregen en kort daarna was gezonken; men had niets kunnen redden dan eenige kleedingstukken en wapens.

Het bestuur had last gegeven dezen schepelingen alle noodige hulp te verleenen.

Van Sepoetie was mededeeling ontvangen, dat gedurende den padieoogst in de ladangs veel schade door de wilde varkens was aangerigt.

Billiton. Onder dagteekening van den 13den Junij jl. wordt van Billiton medegedeeld, dat op den avond van den 7den te voren, in de kampong Noesat, district Tandjong Pandan, 23 palen van de hoofdplaats gelegen, het volgende treurig voorval heeft plaats gehad.

De heer *C. L. Overbeek*, vertegenwoordiger der concessionarisen tot ontginning van Billiton, en de sergeant *G. A. von Kujava*, belast met de topographische opname op dat eiland, bevonden zich sedert een tiental dagen in die omstreken en zaten op gezegden avond in het huis van zekeren inlander *Talim*, een der kampongbewoners aldaar, die zijne woning voor hen had ontruimd.

Op het oogenblik dat de heer *Overbeek* zich bezig hield met aan zekeren inlander, *Awang* genaamd, uitlegging te geven van een bestek voor een aldaar te plaatsen gebouw, drong eensklaps een inlander met een kris gewapend, het huis binnen en bragt, na eerst naar *Awang* te hebben gestoken, die bij het afweren van het wapen slechts eene kleine schramp bekwam, den heer *Overbeek* eenen steek in de linkerzijde toe en sprong vervolgens naar den sergeant *von Kujava*. Door deze beweging viel de tafel, waarop eene lamp brandde omver, zoodat de duisternis belette te zien hoedanig de verwonding van den sergeant plaats had.

Op het noodgeschrei schoten twee bedienden, de Chinesche mijnwerkers en de kampongbewoners toe en vonden zoowel den heer *Overbeek* als den sergeant vermoord, de eerste op eenen kleinen afstand van zijne zitplaats en de tweede achter het huis.

De inlander *Awang* had den moordenaar herkend voor eenen der kampongsbewoners, *Rinaij* genaamd, en was van het voorgevallene dadelijk aan het bestuur kennis gaan geven.

De moordenaar was na het plegen der daad, schijnbaar rustig naar zijne woning teruggekeerd. De eerste 32 uren, na het feit, hield hij zich rustig en in den morgen van den 9den Junij was alles zoo stil in zijne woning, die inmiddels goed omsingeld en bewaakt werd, dat men vreesde dat hij mogelijk ontvlugt was.

Op het onverwachts echter kwam hij zwaar gewapend uit de woning en, een uitweg door de menigte zoekende, bragt hij een paar inlanders ligte wonden toe, hakte eenen chinees met eene klewang de ruggegraat door, eenen tweeden chinees een gedeelte van de kin en den onderlip af en bragt eenen derden eene zware wonde in de heup toe. Hij ontving daarop een paar slagen op het hoofd met een stuk hout, waardoor hij op den grond viel; doch, zich weder oprigtende, stak hij met zijne lans eenen chinees in den linkerarm, die dat wapen, hetwelk de moordenaar noch altijd vasthield, uit zijnen gewonden arm rukte en hem daarmede heeft afgemaakt.

De zaak was nog in onderzoek, doch volgens verklaringen leed de moordenaar somtijds aan zinsverbijstering.

Het stoffelijk overschot van den heer *Overbeek* en den sergeant *von Kujava* is op den 10 Junij naar de hoofdplaats overgebragt en aldaar ter aarde besteld.

NEDERLAND.

In het 2de No. van het maandblad, uitgegeven van wege de Nederlandsche maatschappij tot bevordering van de afschaffing der slavernij, lezen wij, dat dezelve thans 450 leden telt. Te Heemstede en omstreken alsook te Delft en Rotterdam hebben de aldaar woonachtige leden zich tot afdeelingen vereenigd. Er is bereids eene som van *f* 2000.— door de Maatschappij naar de kolonie Suriname overgemaakt, ten einde daarvoor eenige slaven vrij te koopen en wel bij voorkeur de zoodanigen, die het meest, hetzij uit een physiek, hetzij uit een moreel oogpunt, van den staat der slavernij te lijden hebben.

— In No 43 van ons blad maakten wij melding van eenen zonderlingen strijd, die weldra aan eene regterlijke beslissing zoude worden onderworpen, en wel of zekere bouwman *Stevens* 7 dan 5 ellen worst moest leveren, als eene verpligting rustende op de hoeve, welke hij bewoont. Deze zaak heeft dezer dagen voor de arrondissements regtbank te 's Hertogenbosch gediend. De schoenmaker *Schreuder* uit Boxmeer, verlangde, als overwinnaar in den wedren op vastenavond Maandag ll., de vergunning om kosteloos te procederen tot schadeloosstelling wegens de 7 oude ellen worst, die *Stevens* niet ter aangeduide lengte zoude geleverd hebben. De advocaat Mr. *Korteweg* ondersteunde het verzoek, hetwelk door den advocaat *N. F. Sassen* nadrukkelijk werd bestreden, die eenen loyalen en deftigen regtstrijd wilde aangevangen hebben, niet door een gefingeerd en onvermogend persoon, maar door het bestuur der jonggezellen, hetwelk een lid der eerste kamer der Staten generaal tot beschermheer had verkozen. De regtbank heeft dan ook het verzoek afgewezen en het zal alsnu te bezien staan, of het bestuur in regten zal optreden. Zoo veel is zeker, dat de zaak, zoo zij vervolgd wordt, tot zonderlinge incidenten moet aanleiding geven en dat al dadelijk de vraag zal moeten beslist worden, of de vereeniging van jongelieden de regtspersoonlijkheid bezit, tot het opvorderen van voorwerpen, die alleen moeten dienen om in vrolijkheid te worden verteerd.

FRANKRIJK.

Het tweede artikel in den Franschen *Moniteur* over de Krim-expeditie, zijnde het *politieke gedeelte*, luidt aldus:

»Nadat den lande de volle waarheid verkondigd is over het plan van den veldtogt en de expeditie in het Oosten, blijft ons over uiteen te zetten hoe de politiek hare rol, haar pligt, Frankrijks eer en Europaas belang begrepen heeft.

»Welke waren de algemeene oorzaken van den oorlog? Voor welk belang bragten Frankrijk en Engeland hunne militaire magt en marine zoo ver van hunne kusten? Op welk punt zijn de verschillende staten van Europa betrokken in dat vraagstuk van Europeesch belang? Welk is het doel, welks bereiking men in aller belang moet voor oogen houden? Hoe moet men de van beide zijden als grondslag aangenomen vier punten verstaan? Is het regtvaardig, is het nuttig, Rusland in de Zwarte Zee te beperken? Welke zullen de uitkomsten zijn der Weener conferentiën voor den vrede of voor den oorlog? Dit zijn de punten, welker onderzoek wij in dit tweede gedeelte ons tot taak hebben gesteld, opdat in deze dagen, nu de beslissende oplossing te Weenen voorbereid wordt, de openbare meening, volkomen ingelicht, met evenveel vertrouwen genoegen neme met den vrede, wanneer deze mogelijk is, als met den oorlog, wanneer deze noodzakelijk is.

»Het is bekend, hoe deze groote kampstrijd aanvankelijk begon met een klein geding, Turkije gedaan bij gelegenheid der concessie, verleend ter gunste van de Latijnen in het Heilige Land. Rusland zocht slechts een voorwendsel. Voor dezen staat was het graf des Heilands niets anders dan de voetbank zijner heerschappij. Doch op dat heilig gesteente kon de vrede der wereld niet stranden. De regering van den keizer der Franschen schikte deze aangelegenheid op billijke wijze, en noodzaakte daardoor het cabinet van Petersburg zijne geheime gedachte te onthullen. Voor geheel de wereld werd het toen klaar, dat Rusland dien strijd slechts had in het leven geroepen, om aan zijne opperheerschappij den toegang tot den Bosphorus te openen. De verkeerde uitlegging die het gaf van het tractaat van Kainardji, was inderdaad niets anders dan de zedelijke val van den sultan. Van toen aan hield het vraagstuk op van godsdienstigen aard te zijn, het werd overgebragt op het terrein der staatkunde. Geheel Europa vond er zich in betrokken. Men moest het daarheen brengen zijn belang te verstaan, zijn regt te verdedigen en zijne kracht te toonen.

»Alle bemoeijingen der Fransche regering hadden dit resultaat ten doel. Engeland, in den beginne op een dwaalspoor gebragt, door het voorgewende godsdienstige karacter der kwestie, zag echter met zijn helder verstand al spoedig den waren omvang der zaak in. Het besefte even als wij het dreigende en de aanmatiging dier heerschappij, en zijne hand naderde ons reeds, toen die van Frankrijk zich naar Engeland uitstrekte, om het verbond te bezegelen der beide groote landen, die de beschaving van het Westen vertegenwoordigen.

»Voor Frankrijk zoowel als voor Engeland bezat de Oostersche kwestie een hooger belang, dan dat van hunne eigene eerzucht. Rusland wilde te Constantinopel heerschen. Daarin moest het belemmerd worden. Rusland, dat de heerschappij in de Zwarte Zee voerde, slechts de hand had uit te strekken om den Bosphorus aan te raken, bedreigde de Middellandsche Zee met de vloten van Sebastopol. Terwijl het naar de Dardanellen oprukte, breidde het zijne grenzen tot aan de oevers der Middellandsche Zee uit. Overal waar zijne schepen zich konden vertoonen, was zijn overwigt verzekerd. Van uit zijne ontoegankelijke havens grensde het aan alle keizerrijken en aan alle koningrijken. Niet alleen hadden Frankrijk en Engeland een mededinger, niet alleen boog Duitschland zich onder den druk van den over hem zwevenden kolossus, maar Griekenland, Italië, Spanje, Egypte en alle staten van den tweeden rang zagen zich door denzelfden schok in hunne veiligheid en onafhankelijkheid aangetast.

»Zeldzaam voorteeken!... Europa had zijne oogen voor het onmetelijke gevaar van een inval uit het Noorden gesloten. In het jaar 1828 had Frankrijk, dat vereenigd met Rusland de Turksche vloot bij Navarino der vlammen prijs gaf, eene magt vernietigd, die het morgenland beschermde. Op dat tijdstip zochten wij een bondgenoot te Petersburg, in plaats van daar een tegenstander van onzen invloed als onzer beschaving te zien. In het jaar 1840 vereenigden Engeland, Pruissen en Oostenrijk zich nog eens met terzijdestelling van het cabinet der Tuilerieën, zonder wederkeerigen argwaan. Sebastopol, dat voor onze nasporingen verholen was, en in zijne ontoegankelijke haven de bedrijvigheid zijner forten en arsenalen verborg, kwam niemand een bedreiging voor. Men had vergeten dat in 1805 eene vloot van 12,000 man van dit punt uitzeilde, en de Franschen en Russen, die ze in Italië aan land zette, in de Middellandsche Zee bijeenbragt. Dit gedenkwaardige feit verdiende echter wel in herinnering te blijven, want het leverde het bewijs, dat Rusland uit de diepte der Zwarte Zee door de heerschappij over de zeeëngten tot aan den ingang der Adriatische zee geraken kon.

»Eenige jaren later maakte Rusland, dat tegen Turkije en Oostenrijk vereenigd te kampen had, zijne overheerschende staatkunde nog duidelijker, door het doel dat het najoeg, door de middelen waarvan het zich bediende. De mededeeling van het plan dezer staatkunde is eene ontsluijering van Ruslands geheimen. Wij ontleenen het aan een authentiek document, dat onlangs in de gedenkschriften van een staatsman, admiraal *Tschitschagoff*, is openbaar gemaakt, aan wien de keizer den 19den April 1812 de volgende instructiën gaf:

»»Het listige gedrag van Oostenrijk dat zich thans met Frankrijk verbonden heeft, noopt Rusland alle te zijner dienste staande middelen aan te wenden, om de vijandelijke bedoelingen dier beide mogenheden te verijdelen. Van het grootste belang is het, den krijgshaftigen geest der Slavische volksstammen, onder anderen in Serviё, Bosniё, Dalmatiё, Montenegro, Croatiё en Illyriё, ten onzen voordeele dienstbaar te maken; zijn zij eens gewapend en georganiseerd, zij zullen oneindig veel tot het verrigten onzer operatiën kunnen bijdragen. De Hongaren, ontevreden met de handelwijze hunner tegenwoordige regering, bieden ons een voortreffelijk middel aan om Oostenrijk te bestoken, aan zijne vijandelijke voornemens een afleiding te geven en dien ten gevolge zijne hulpbronnen te verzwakken. Al deze volken, met onze geregelde troepen vereenigd, zullen een ontzagwekkende krijgsmagt vormen, niet alleen om de vijandelijke bedoelingen van Oostenrijk tegen te werken, maar ook om eene krachtige afwending te maken op den regtervleugel der Fransche bezittingen, en ons een zeker middel verschaffen, om bij Nissa en Sophia met goed gevolg te kunnen slag leveren.

»»Het doel der afwending tegen Frankrijk moet zijn, Bosnië, Dalmatië en Croatië bezig te houden en hunne militie naar de belangrijkste punten der Adriatische Zee te rigten, met name te Triëst, Fiume, Bocca de Cattaro, om daar, voor zoo veel het kan geschieden, met de Engelsche vloot in verbinding te komen, en al onze krachten aan te wenden, om de misnoegdheid in Tyrol en Zwitserland aan te blazen en in gemeenschap met die moedige, over hare tegenwoordige regering ontevreden, bevolking te handelen.

»»Gij moet geen mogelijk middel onbeproefd laten om de Slavische volken op te hitsen, ten einde ze tot ons doel te brengen. Gij belooft hun onafhankelijkheid, de oprigting van een Slavisch koningrijk, beloonningen in geld voor de invloedrijkste mannen onder hen, decoratiën en titels voor de opperhoofden en de troepen. Eindelijk hebt gij volmagt om al de gegeven middelen te vermeerderen met die, welke gij als het meest geschikt en het meest in overeenstemming met de tegenwoordige omstandigheden zult oordeelen."

»Dit waren Ruslands inzigten sedert 1812, niet alleen tegen Frankrijk, welks roem het demoedig maakte, maar ook tegen Oostenrijk. Dat oproerige plan kon op geen gepaster tijdstip uit de verborgenheden des Petersburgschen cabinets voor den dag komen, om aan Europa, met name aan het Weener cabinet, het hooge belang te toonen dat geheel de wereld er bij heeft, eindelijk een slagboom te stellen aan eene politiek, die in staat is tot zulke middelen hare toevlugt te nemen, om tot zulk een doel te geraken. Indien de erfgenamen van Peter den Groote ooit te Constantinopel door de Zwarte Zee konden heerschen, dan zou Oostenrijk, allerzijds door Ruslands sterken arm omvat, prijs gegeven zijn aan een stout bestaan, zoo als de koenheid van keizer *Alexander* het heeft uitgedacht. Hongarije, door den Donau open voor den invloed van Rusland, zou zijn prijs gegeven aan al de schokken, veroorzaakt door de herinneringen aan 's lands roemrijk verleden. De Adriatische Zee, blootgesteld aan den overijlden aanval eener Slavische coalitie, zou ophouden het uitgangspunt en het bolwerk te zijn van den Oostenrijkschen keizerstaat, en de sleutel der golf van Triëst zou door een overrompeling van Weenen naar Petersburg kunnen overgaan.

»Zoo is er dan niets wettiger, niets noodzakelijker en niets regtvaardiger, voor God en het algemeene bewustzijn, dan deze wederstand, waartoe de beide Westersche mogendheden in de maand April 1854 het sein gaven. Engeland en Frankrijk trokken het zwaard voor rekening van alle staten. Hunne legers en hunne vloten waren Europa's voorhoede. Daar zij de eer hebben gehad de eersten op het tooneel des oorlogs te zijn, hadden zij het regt er op te rekenen, dat men hen derwaarts zal volgen, en met vertrouwen verwachten zij Oostenrijk en Pruissen op dit *rendez-vous* van het evenwigt en der onafhankelijkheid van Europa.

»Oostenrijk en Pruissen hadden niet gearzeld, deel te nemen aan de solidariteit der belangen, voor wier verdediging Frankrijk en Engeland ten strijde togen; zij hadden in de te Weenen geteekende protocollen de regten van Turkije erkend; zij hadden afgewezen de aanbiedingen van den Czaar, die, terwijl hij het niet waagt, de ontzegging hunner medewerking van hen te vorderen, zich slechts bepaalde tot het voorstel, van hunne onzijdigheid af te zien; zij hadden zich door een verdrag voor den waarborg der Duitsche belangen verbonden; zij hadden hunne legers op voet van oorlog gebragt en de Duitsche bondsvergadering opgeëischt hun voorbeeld te volgen. Hoewel zij zich tot het voeren van den krijg voorbereidden, aarzelden de beide groote Duitsche mogendheden nogtans er toe over te gaan. Wat haar ontbrak was niet de moed, want deze ontbreekt nooit aan regeringen, die de eer en het welzijn van haar land hebben te verantwoorden. Haar ontbrak het vertrouwen. Mede betrokken in de oor-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 14 Julij 1855, No. 56.

zaken van den oorlog, waren zij onzeker omtrent zijn doel. Het was van veel belang, dat doel te omschrijven, om aan die beide mogendheden geene reden tot bedenking of mistrouwen te geven.

»Toen de keizer de wetgevende zitting van 1854 opende, zeide hij in zijne rede: »»Europa kan niet meer twijfelen, dat, als Frankrijk het zwaard trekt, het dit doet, omdat het daartoe gedwongen is. Het weet, dat Frankrijk geen denkbeeld van vergrooting koestert. Het wil eenig en alleen dreigende invallen tegengaan. Ook is, gaarne verkondig ik het openbaar, de tijd der veroveringen onherroepelijk voorbij; want een natie kan voortaan niet geëerd en magtig worden, wanneer zij de grenzen van haar gebied uitbreidt; zij kan het alleen, wanneer zij zich aan de spits der edelmoedige begrippen plaatst, wanneer zij overal de heerschappij van regt en geregtigheid doet gelden.''''

»Deze plegtige verklaring ontnam alle onzekerheid over het karakter van den oorlog; zij gedoogde geen mistrouwen omtrent de bedoelingen der regeringen van Frankrijk en Engeland. Ook was het, toen Duitschland van ons wilde weten hoe ver men gaan wilde, den heer *Drouyn de Lhuys* gemakkelijk, in overleg met lord *Clarendon*, in naam van den keizer, in zijne gedenkwaardige nota aan den heer *Bourqueney*, daarop het antwoord te geven, door de algemeene voorwaarden te stellen, waaronder de verbonden mogendheden bereid waren over het herstel des vredes te onderhandelen. Deze voorwaarden omvatten hetgeen men later is overeengekomen *de vier waarborgpunten* te noemen.

»Duitschland nam intusschen geen besluit, en terwijl de notaas en tegennotaas tusschen Weenen, Berlijn en Petersburg werden gewisseld, duurde de oorlog in de Krim voort en ontwikkelde zich daar; Frankrijk en Engeland streden voor Sebastopol voor de gemeenschappelijke zaak, en zij vergoten hun bloed voor de verzekering van Europaas onafhankelijkheid en evenwigt. Eindelijk vroeg Oostenrijk ons, of wij nog geneigd waren op den grondslag der vier waarborgpunten te onderhandelen. De overwegingen in de cabinetten der beide verbonden mogendheden waren van langen duur. Het kwam hun voor, dat zij, na zulke roemrijke pogingen en zulke smartelijke offers, nadat zij twee overwinningen, bij de Alma en bij Inkerman, bevochten hadden, nu hunne legers Sebastopol belegerden en hunne vloten de Zwarte Zee bezet hielden, het regt hadden meer te eischen. Evenwel verwierf het belang van een bondgenootschap met Oostenrijk, zoowel voor den vrede als voor den oorlog, de overhand, en van verdere eischen, hoezeer ook daartoe geregtigd, werd afgezien. Het tractaat van 2 December was het gevolg van deze politiek.

»Uit achting voor Oostenrijk, om den wille van het aanvallend en verdedigend verbond met die mogendheid, en om Duitschland een ondubbelzinnig bewijs van gematigheid te geven, zijn wij overgegaan tot het openen van onderhandelingen op den grondslag der vier waarborgpunten, terwijl wij ons nogtans voorbehielden, daarbij elke andere voorwaarde te stellen, die een gevolg zou kunnen zijn van den loop der krijgsverrigtingen.

»Deze daad van gematigdheid van de zijde der verbonden staten ontnam niets van hunne waarde, evenmin verkortte zij in iets de belangen, die zij verdedigen; want anders zouden zij niet toegegeven hebben. Van twee dingen was slechts één mogelijk: of deze onderhandelingen moesten tot een doel leiden, of zij moesten afspringen. Leidden zij tot het doel, dan zou Europa door de vier waarborgpunten voorwaarden verworven hebben, waarvan graaf *Nesselrode* vier maanden geleden verklaarde, dat hij ze eerst na een tienjarigen ongelukkigen oorlog zou kunnen aannemen; liepen de onderhandelingen op niets uit, dan zou Oostenrijk, wiens verbond dan offensief wierd, een werkdadig deel nemen aan den oorlog, en het gewigt van zijn zwaard zou zeer spoedig door den krijg datgene verwerven, dat het ontzag van zijnen invloed bij de onderhandelingen niet had kunnen erlangen.

»Zoo was het in het eene en in het andere geval goed te Weenen te onderhandelen, terwijl men toch voortging in de Krim te oorlogen,

(*Vervolg en slot in het volgend No.*)

DUITSCHLAND.

Men schrijft van Weenen, 20 April, aan de *Pesth Courant.*

De aartshertog *Ferdinand Maximiliaan*, opperbevelhebber der Oostenrijksche marine, heeft de vergunning erlangd om een gansch escader onder zijne bevelen te vereenigen, waarmede hij langdurige kruistogten in de Middellandsche Zee zal moeten verrigten. Dit escader zal bestaan uit 4 fregatten, 4 corvetten, 2 brikken en 2 kleine stoomschepen, te zamen 12 oorlogvaartuigen, waaronder 6 zeilschepen. Het escader zal zich den 5 Mei te Salamine moeten vereenigen en van daar zich begeven naar Malta, Napels, Toulon, Gibraltar, Cadix en langs de Afrikaansche kust naar Algiers. Tegen den herfst zal het de Adriatische Zee instevenen en jaarlijks dergelijke togten ondernemen. Deze magtsontwikkeling van Oostenrijk ter zee is ongehoord en heeft nimmer op dien voet plaats gehad; met het oog echter op de tegenwoordige omstandigheden, vermeent men ze in verband te kunnen brengen tot de oorlogstoebereidselen van dat rijk te land en dat zij tot eenig ander doel bestemd is, dan waarvoor nu wel wordt uitgekomen.

Weenen, 8 Mei. De *Corriere Italiani* deelt mede, dat het vertrek van den generaal *von Hess*, opperbevelhebber van het tweede en derde leger, eerst den 12 of 13den aanstaande zou plaats hebben. Het uitstel, hetwelk dat vertrek ondergaat, moet volgens dat dagblad, niet aan staatkundige redenen worden toegeschreven, maar hieraan, dat de verschillende overwegingen omtrent de bewegingen der troepen, voor zijn vertrek naar Leopold geëindigd moesten zijn.

Naarvolgens de *Boersenhalle* is het gansch en al bezijde de waarheid, dat de Pruissische regering een door Oostenrijk aangenomen bemiddelend voorstel zou hebben gedaan. Sedert het afbreken der onderhandelingen te Parijs en Londen aangeknoopt, heeft het Berlijnsche cabinet niet den minsten stap met betrekking tot de Oostersche kwestie gedaan, en heeft er geene de minste toenadering tusschen de Pruissische en Oostenrijkste staatkunde plaats gehad.

Dan, terwijl Pruissen zich aldus meer en meer van de Europesche overeenstemming verwijdert, schijnen andere mogendheden die te willen naderen. Indien men de *Postcourant* gelooven mag, zou het Napelsche hof verklaard hebben, dat het, wanneer Oostenrijk als een gevolg van den uitslag der conferentien gedwongen mogt worden deel in den oorlog te nemen, niet in gebreke zou blijven zijne handelingen te regelen naar de belangen van dat rijk. Tot zoo lang wil Napels zich met niets inlaten en zijne onzijdige stelling tegenover de oorlogvoerende mogendheden blijven behouden.

DENEMARKEN.

Kiel, 29 April. De admiraal *Dundas* is gisteren met de *Dragon* in de vloot terug gekeerd, na eenige dagen te Koppenhagen verbleven te zijn, alwaar hij eene ontvangst heeft gehad, gelukkig hemelsbreed verschillende van die bijna beleedigende, welke de admiraal *Napier* van de Russische partij, die in 1854 de bovenhand had, genoten heeft. De admiraal en de hem vergezellende officieren zijn overal feestelijk onthaald geworden.

Kiel, 2 Mei. De Engelsche stoomvloot, onder het bevel van den admiraal *Dundas* blijft in onze baai ten anker, steeds bevelen uit Engeland afwachtende om naar de Oostzee te vertrekken.

— Men hoopt alhier ontzaggelijke groote hoeveelheden steenkolen voor de behoefte dier vloot op. Sedert 20 April zijn 16 koopvaardijschepen uit Engeland met volle ladingen dier brandstoffen hier binnen gevallen. Hoezeer zich thans reeds in deze baai 30 stoomschepen, waaronder 12 linieschepen, bevinden, zoo worden er echter nog verscheidene verwacht. Nooit is een zoodanige vloot op één punt vereenigd geweest.

RUSLAND.

Men schrijft van Cracau aan de *Börsenhalle*, 3 April. De *Czas* van heden bevat het uittreksel eens briefs van Dr. *Mandt*, geneesheer van wijlen keizer *Nicolaas*, waarin het volgende voorkomt:

Ten 3 ure 10 minuten vroeg hij mij, nadat ik den naam van *Bajanoff* uitgesproken had: moet ik dan sterven? toen ik hierop, schier wanhopig en stotterende van aandoening, antwoordde: Ja, Sire! bewoog zich geen spier van zijn gelaat, de uitdrukking zijner schoone oogen veranderde niet en zijn hart klopte noch harder noch zachter. Vervolgens vroeg hij nog: Van waar den moed in U om mij op te geven en het mij te zeggen? *Vooreerst* vervul ik eene belofte, was mijn antwoord, die ik anderhalf jaar geleden U gegeven heb; het oogenblik waarvan gij toen spraakt, is thans gekomen, helaas! *Tweedens* vervul ik eenen pligt ten opzigte des keizers. Gij hebt nog eenige uren te leven, en dewijl gij bij kennis zijt en in het bezit van al uwe geestvermogens, zoo vermeen ik dat gij die nog nuttig besteden wilt. Eindelijk, Sire! schat ik U innig hoog en het is thans het oogenblik niet om U de waarheid te verbergen, die gij, zooals ik weet, verdragen kunt. De uitdrukking zijner oogen werd hierop zeer zacht; hij reikte mij de regterhand toe en zeide tot zij: *Ich danke Ihnen.* Zoo was de keizer.

St. Petersburg, 17 April. Het keizerlijk hof maakt toebereidselen tot reizen; de zaak is zeker maar het doel een geheim. Men veronderstelt, dat het hof zich naar Moscou zal begeven, maar de omstandigheid, dat de keizerin-moeder ook op reis zal gaan en eenige aanwijzingen, dat zij door den keizer en keizerin vergezeld zal worden, doen veronderstellen dat de hooge reizigers den weg naar Pruissen zullen inslaan. Algemeen verzekert men dat de keizerin-moeder tegen het einde van Mei naar Potsdam zal vertrekken en waarschijnlijk is het, dat de keizer haar ten minste tot de Pruissische grenzen vergezellen zal, te meer nog, dewijl er sedert eenigen tijd sprake is van eene reis des keizers naar Polen. Even zoo waarschijnlijk is het ook, dat de koning van Pruissen zijne zuster te gemoet gaan en in eenige plaats op de grenzen, dan wel in Silezie, eene zamenkomst met zijnen neef, den keizer, hebben zal. Bekend is het dat de Silezische dagbladen reeds hebben aangekondigd, dat de koning in de volgende maand Breslau en Opper Silezie zou bezoeken.

— De op gisteren en eergisteren aangekomen berigten van Sebastopol hebben eenen pijnlijken indruk gemaakt. De Russische rapporten zijn genoodzaakt sedert het hervatten van het bombardement zulke belangrijke verliezen te bekennen, dat men er hier aan begint te twijfelen, dat Sebastopol lang weerstand zal kunnen bieden. Prins *Gortschakoff* bezit eenen grooten naam als *artillerie generaal*, zijne nederlaag zou dus zeer veel in zich bevatten. Zijne vrienden vreezen er voor, dat hij terug geroepen worden en prins *Menchikoff* (?!!!) weder in activiteit treden zal. Het prachtige paleis, dat de keizer den laatste ten geschenke heeft gegeven, wordt reeds door zijnen zoon *Wladimir* bewoond.

— Men schrijft van St. Petersburg, 20 April.

Gisteren is, ten gevolge van het aankomen eener depêche, de rijkskanselier bij den keizer ontboden. Na een lang gehoor keerde hij terug en nu werden de ministers van justitie en oorlog en de president van den keizerlijken raad tot den czaar toegelaten. Een oogenblik later zag men ook den opperbevelhebber der troepen in deze hoofdstad en eenige uit verschillende oorden van het rijk aangekomene generaals verschijnen. Denzelfden avond is, naar men zegt, langs den zuidelijken telegraaf een bevel aan prins *Gortschakoff* gerigt, om te beproeven met de gansche ter zijner beschikking staande magt Sebastopol te ontzetten.

— De dagbladen hebben eenigen tijd geleden het gevangen nemen van twee Russische princessen, door *Schamyl*, in den veldtogt van 1853 in hare kasteelen overvallen, berigt. *Schamyl* had steeds geweigerd die dames in vrijheid te stellen tenzij men hem 1.000.000 roebels daarvoor uitkeerde en hem tevens zijnen zoon teruggaf, die, zooals reeds vroeger gemeld is, in handen der Russen gevallen en door wijlen keizer *Nicolaas* te St. Petersburg opgevoed was.

Wijlen genoemden keizer stemde het tweede verzoek van *Schamyl* toe en van zijnen kant, vergenoegde zich deze eindelijk met eene som van 40.000 roebels. De uitwisseling der beide gevangene Russische princessen tegen den jongen *Schamyl* kon dus in het laatst van Maart plaats grijpen en geschiedde met zekere plegtigheid. Eene rivier scheidde de vijandelijke troepen. Aan den eenen kant bevond zich de generaal baron *Nicolas*, omringd van zijnen staf, aan den anderen *Schamyl* aan het hoofd van eene talrijke ruiterij. De Russische princessen en de zoon van *Schamyl* staken gelijktijdig de rivier over. Het geld werd in zakken overgebragt en voor *Schamyl* geteld en toen dit geëindigd was, riep hij uit: Van nu af aan kan ik in het woord der Russen vertrouwen stellen.

De Legermagt van Rusland.

De *Vosser Courant* trekt het volgende uit de *Aide-Mémoire*, die onlangs te St. Petersburg in het licht verschenen is.

Het Russische leger bestaat:

I. Uit de garde, tellende 3 divisien infanterie van 4 regimenten ieder a 3 bataillons, te zamen 36 bataillons, verder 1 regiment keurinfanterie van 2 bataillons, 3 brigades artillerie te voet, ieder van 5 batterijen a 8 stukken, te zamen 120 stukken; 1 brigade keurartillerie met 3 batterijen a 8 stukken; 3 divisien cavalerie van 4 regimenten a 6 escadrons ieder; 2 brigades rijdende artillerie ieder van 3 batterijen a 8 stukken, 48 stukken.

De reserve der garde bestaat uit 3 divisien infanterie ieder van 4 regimenten à 3 bataillons, te zamen 36 bataillons; 1 brigade artillerie te voet van 6 batterijen a 8 stukken, 48 stukken; 1 divisie cavallerie, te zamengesteld uit 2 reserve escadrons voor ieder der 12 regimenten cavallerie van de garde. 24 escadrons; 1 brigade rijdende artillerie van 3 batterijen a 8 stukken ieder.

II. Het corps grenadiers bestaat uit 4 divisien infanterie, ieder van 4 regimenten a 4 bataillons (op voet van vrede slechts 3 per regiment) 48 bataillons; 3 brigardes artillerie te voet van 5 batterijen a 8 stukken, 40 stukken; 1 divisie ligte cavallerie van 4 regimenten a 8 escadrons ieder. 32 escadrons; 1 brigade rijdende artillerie van 2 batterijen a 8 stukken, 16 stukken.

De reserve dier grenadiers is 1 divisie infanterie, verdeeld in 3 brigades ieder van 8 bataillons, te zamen 24 bataillons; 1 brigade artillerie te voet van 3 batterijen a 8 stukken, 24 stukken en 1 brigade ligte cavallerie van 8 escadrons.

III. Zes legercorpsen, ieder van 8 divisien infanterie van 4 regimenten a 4 bataillons, te zamen 48 bataillons; 3 brigades artillerie te voet van 4 batterijen a 8 stukken ieder; 1 divisie ligte cavallerie, 4 regimenten ieder van 8 escadrons, 32 escadrons; 1 brigade rijdende artillerie van 2 batterijen a 8 stukken, 16 stukken.

De reserve van ieder legercorps uit 1 divisie infanterie, verdeeld in 3 brigades a 8 bataillons, 24 bataillons en 1 brigade artillerie van 6 batterijen a 8 stukken, 48 stukken.

Die zes legercorpsen tellen alzoo: 240 bataillons infanterie, 720 vuurmonden van de artillerie te voet; 100 escadrons cavallerie, 720 stukken van de rijdende artillerie en de reserve 120 bataillons infanterie en 240 stukken van de artillerie te voet.

IV. Het Finlandsche corps, dat niet uit Finlanders maar uit vrijwillige jagers is te zamengesteld. 1 divisie van 2 brigades uitmakende, buitendien 12 bataillons sapeurs en jagers bij de verschillende corpsen ingedeeld, als 1 bij de garde, 1 bij de grenadiers, 6 bij de legercorpsen, te zamen 8 bataillons, 1 bij de reserve der garde en grenadiers en 3 bij de reserve der legercorpsen. 8 bataillons jagers, als 1 voor de garde, 1 voor de grenadiers en 6 voor de legercorpsen; 1 regiment keizerlijke jagers van 3 bataillons, onlangs onder de kroonboeren aangeworven; 6 bataillons Finlandsche nationale jagers, te zamen een totaal uitmakende van 78 bataillons.

V. Het 1 cavalleriecorps bestaat uit 2 divisiën curassiers ieder van 4 regimenten à 6 escadrons, 48 escadrons, 1 divisie uhlanen van 4 regimenten à 8 escadrons, 32 escadrons; 1 divisie rijdende artillerie van 6 batterijen à 8 stukken, 48 stukken; 1 reserve divisie cavallerie, te zamen gesteld uit 2 escadrons van ieder der 12 regimenten cavallerie, tot dat corps behoorende.

Het tweede cavalleriecorps bestaat uit 2 divisiën dragonders, ieder van 4 regimenten à 10 escadrons, 80 escadrons; 1 divisie rijdende artillerie van 4 batterijen à 8 stukken, 32 stukken; 1 reserve divisie, te zamen gesteld uit 2 escadrons der 4 regimenten ligte cavallerie van ieder der 6 legercorpsen, 48 escadrons.

De algemeene reserve artillerie van de reserve cavallerie bestaat uit 5 batterijen à 8 stukken, 40 stukken. De artillerie der Donsche kozakken uit 9 batterijen van 8 stukken en 4 batterijen rijdende artillerie à 8 stukken in reserve, 104 stukken. De gansche Russische militaire magt is gevolgelijk zamengesteld uit 639 bataillons, 582 escadrons en 1816 vuurmonden, tellende 637.000 man infanterie, 95.000 cavallerie en 42.000 artillerie, te zamen 784.000 man. Behalve de reserve, heeft nog ieder infanterie regiment twee depôtbataillons.

Al de soldaten, die tot deze depôts behooren, hebben reeds een jaar dienst en zijn bestemd om de 2de linie uit te maken, terwijl de linie- en reservetroepen de 1ste linie, die zich van Finland tot aan de Krim uitstrekt, bezet. Bij deze magt moeten nog gevoegd worden de Sotnias der kozakken. Alleen de Donsche kozakken kunnen in tijd van oorlog 70 regimenten, ieder van 800 man, op de been brengen. In den loop van den laatsten zomer zijn van het Caucasische leger, dat 30.000 man telt, 2 divisiën infanterie en 1 brigade dragonders afgenomen, om het leger in Europa te versterken.

Het Finlandsche corps staat onder het bevel van den generaal der infanterie *van Berg*; het corps, dat St. Petersburg bezet, onder dat van den groothertog troonopvolger (de tegenwoordige keizer). Het Isthlandsche corps heeft tot opperbevelhebber den generaal *Grabbe*; het Oostzeecorps, dat Livonie en Esthland bezet, is geplaatst onder de bevelen van den generaal der cavallerie *Siewers*; het leger in Polen onder die van prins *Paskewitch* en den generaal *Rudiger*; de zuider en Krim legers voor memorie; het Caucasische onder den generaal *Morauhief*.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
Julij	10	Amerikaansch	T. W. Sears	J. Anderson	Nieuw-York	5 April	Batavia.
»	—	Fransch	oorloge fregat Jeanne	d'Arc	Singapore	26 Junij	Europa.
»	8	Engelsch	Sylp	G. Simpson.	»	22 »	Londen.
»	10	»	Windermore.	Lang Cap	»	20 »	Liverpool.
»	9	Nederlandsch	Koophandel.	Crevecoeur	Batavia	8 Julij	Tjilatjap.
»	10	Amerikaansch.	Sweepstakes.	G. L. Lane.	Shanghai	3 Junij	Londen.
»	9	Engelsch	Emma	Everughim.	Batavia	8 Julij	Sydney.
»	10	»	Rojal Shipherders.	D. Napid.	Singapore.	23 Junij	Mauritius.
»	9	»	Amicus.	M. R. Brown.	Batavia	8 Julij	Melbourn.
»	12	Spaansch	Reina de los Angeles.	Z. A. Tuton	Cadix	4 April	Singapore en Manilla.
»	—	Nederlandsch	Doggersbank.	Kerkhoven.	Akyab	19 Mei	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten
Julij	10	Nederl. Indisch	bark	Jenoer	Said Segaf.	Riouw	25 Junij	Coulster.
»	11	Z. M		advies jagt Pylades.	luit. t/z 1 k Kleyne.	Soerabaya	7 Julij	
»	—	Engelsch	schip	Yarmouth	Holland.	Calcutta	21 Mei	
»	12	Nederl. Indisch	stooms.	Padang.	C. F. A. Persille.	Soerabaya	7 Julij	B. Kopersmit en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Julij	11	Nederl. Indisch	schoen.	Maria Catharina	Radjiedin.	Samarang.
»	12	» »	bark	Lachmadie	Sech Sahak.	Benkoelen.
»	—	» »	»	Atiat Ulmaula	Sech Baozeer	Samarang.
»	13	» »	schoen.	Indramayoe.	Sech Jamania	Palembang.
»	—	Amerikaansch.	schip	Santiago.	J A. B. Lothrop.	Singapore.
»	14	Nederl. Indisch	bark	Alnoer.	Sech Baharmoes	Samarang.

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	brik	Mathilda *	van Olst	Samarang en Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	bark	Eersteling	H. J. W. Schelkes	Rotterdam	G. Suermondt en co.
»	»	Onderneming	Johansen	Middelburg	Haager en Schuurman.
»	»	Henriette	J. van Loenen.	Amsterdam	»
»	»	Mercator *	van der Meulen.	Amsterdam	Tiedeman en van der Burg.
»	»	Scheveningen.	Breuning.	Samarang.	de Weerdt, Ruyl en co.
»	bark	schip Generaal Baron van Geen*	G. Rotgans.	Nederland	»
»	schip	Deligence.	Smit	Amsterdam	B. Kopersmit en co.
»	brik	Gebroeders *	B. G. Flik.	Samarang	C. Bahre en G. Kinder en Maclaine, Watson en co.
Nederl. Indisch	bark	Jadul Kariem.	Abdul Rachman.	Soerabaya en Banjermassing.	D. N. Buys en co.
» »	»	Kiem Tianghoat.	Goey Bengkiat.	Samarang » »	»
» »	»	Balheer.	Mohamat Satrip.		»
» »	schip	Alfulk	Sech Kadier.	Banka.	Coulster.
» »	bark	Kim Tiantay.	Tjoa Inglan.	Palembang	»
» »	brik	Fathoor Hair.	Abdul Jalie.	»	»
» »	bark	Atiatul Rachman	Sech Bafadal.	Padang	»
» »	bark	Ydroesie.	Sech Ismael.		»
» »	»	Jenoer	Said Alie.		»
Engelsch	»	Queen of the Wave *.	W. Wright.	Singapore.	Martin, Dyce en co.
»	»	Eliza Thornton	T. Maxwell	Londen	»
»	bark	Acacia *			Morgan, Melbourn en co.
»	brik	Robertina *	Manstron	Australie	Pitcairn, Syme en co.
Hamburg	bark	Daniel Ross	Kessel		Metzendorff, Wilmans en co.
Amerikaansch.	schip	Levant *	M. Cooper.	China	Bahre en Kinder.
»	brik	J. A. Jesurum.	Wentworth	In reparatie	Paine, Stricker en co.
Zweedsch	»	Hindo.	Hollingren	Nederland	E. Moorman en co.
Noorw.	bark	Active *	Feiste.		C. Bahre en G. Kinder.
Bremer		Caesar.	Meyer.	Holland	Busing. Schröder en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Julij	3	N. I.	bark Al Adanie	Sech Bakreso.	Batavia.
»	—	Ned.	» Oosterling.	F. J. Nohmens	Makassar.
»	4	N. I.	» Hamadany.	Said Alhabassy.	Rembang.
»	5	Ned.	» Sara Alida Maria	Tekelenburg	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Julij	4	Z. M.	stooms. Suriname.	luit. t/z. 1 k. de Gelder.	Palembang.
»	—	N. I.	schip Aloosmanie.	Said Asegaf	Padang.
»	—	»	schoener Tjanlie	The Mahoewa.	Balie Bad.
»	—	»	kotter Little Tot.	Katjoong	Pasoeroean.
»	5	Ned.	brik Antoinetta.	F. Chasteau.	Makassar.
»	6	N. I.	schoener Anis	Sech Bahasoan	Sumbawa.
»	—	Ned.	schip Osiris.	G. Crans	Nederland.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya.*

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Oosterling	F. J. Nahmens		N. H. M.
»	Zeenstroom	D. Hofker..		Schimmelpenninck en co.
»	California	M. de Wyn		»
»	Jan de Witt	J. Timmermans		»
»	Theodora Machtilda	D. Boelhouwer		Fraser Eaton en co.
»	Joan Melchior Kemper	B. van der Plas		»
Fransch	Nicolas Cezard	P. Adam		»
Engelsch	Mary Hall.	J. Richardson.		Adam en co.
Nederl. Indisch	st. Padang	C. E. A. Persille		W. Cores de Vries.
» »	Ellen.	J. C. Lebert.		McMillan, Marten en co.

Aangekomen schepen te *Indramayoe.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Julij	5	N. I.	schoener Kim Soenhien	Tjim Hianlong	Muntok.

Vertrokken Schepen van *Pekalongan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder,	Naar
Julij	3	N. I.	brik Tartar	Tan Inghok	Batavia.

Vertrokken schepen van *Indramayoe.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Julij	7	N. I.	schoener Goedang Besser.	Merodjoyo.	Riouw.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	28	N. I.	schoener Katjong	Pa Ardie	Sumanap.
Julij	2	»	schoener Masshoor.	Sech Alkatrie.	Sumbawa.
»	—	Ned.	schip Jeannette.	Tys Visser	Batavia.

Aangekomen schepen te *Cheribon.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Julij	11	N. I.	brik Pasekan.	Lim Kitjiang.	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	28	N. I.	kotter Krabbe	Mardam.	Soerabaya.
»	30	»	kotter Little Tot.	Katjoong	»
Julij	4	Ned.	schip Javaan.	G. J. Teensma.	Amsterdam.
»	—	»	bark Zeeland.	F. de Winter.	»

Vertrokken schepen van *Cheribon.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Julij	2	N. I.	bark Hing Goan	Lim Yochok.	Grissee.
»	—	»	bark Alnoer.	Sech Baharmoos.	Batavia.
»	5	»	bark Kimwan	Oey Liatik.	Grissee.
»	6	»	schoener Indramayoe.	Tan Tjingtjay.	Palembang.
»	7	»	bark Tiang Tay.	Tjoa Englan.	»
»	—	»	brik Pasekan.	Lim Kitjiang.	Pekalongan.

Aangekomen schepen te *Banjoewangie.*

Datum		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	13	Eng.	brik Sophia Fraser.	A. Griffin.	Balie Amp.
»	17	Ned.	bark Hector.	J. M. Schoon.	Sumanap.
»	—	»	schoener Venus.	Ketjil.	Balie Bad.
»	24	»	bark Charlotta.	J. M. Sobels	Sumanap.

Aangekomen schepen te *Tagal.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	30	Ned.	bark Kaap Hoorn.	W. C. Kuyk.	Batavia.
Julij	6	»	brik Catharina Geertruida.	C. L. Knaud.	Samarang.
»	7	N. I.	schoen. Blinjoe Srie Boelan	Tan Tikboen	»

Vertrokken Schepen van *Banjoewangie.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	14	Eng.	brik Sophia Fraser	A. Griffin.	Singapore.
»	18	Ned.	bark Hector	J. M. Schoon.	Tjilatjap.
»	—	N. I.	schoener Venus.	Ketjil	Sumbawa.
»	25	Ned.	bark Charlotta.	J. M. Sobels	Pangool.

Vertrokken schepen van *Tagal.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Julij	2	N. I.	brik Oengoen	Lim Djihin.	Riouw.

Aangekomen schepen te *Sumanap.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	25	N. I.	brik Atiat Toolwadoet.	Sech Baseib	Soerabaya.
»	26	»	brik Fiedha Rachman	Sech Basecot.	»
»	27	»	bark Segaffie.	Sech Drahim.	»
»	—	»	kotter Paulina.	Pa Ardie	Pasoeroean.
»	29	»	schoener Machmood.	Kassan Soeta.	Soerabaya.

Aangekomen schepen te *Pekalongan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Julij	3	N. I.	brik Tartar.	Tan Ingok!	Batavia.

Vertrokken schepen van *Sumanap.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	27	Ned.	bark Lachmady.	Sech Sahak	Pasoeroean.
»	29	N. I.	kotter Paulina.	Pa Ardie	Cheribon.
»	30	»	brik Atiat Toolwadoet.	Sech Basaib	Benkoelen.

Aangekomen Schepen te *Tjilatjap.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	30	Ned.	bark Maria Magdalena.	van der Veen.	Batavia.

Aangekomen schepen te *Panaroekan.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	4	N. I.	schoener Djaleha	Hossin Samsodin	Banjoew.

Aangekomen schepen te *Pangool.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	29	Ned.	bark Charlotta.	J. M. Sobels	Sumanap.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Ambon*: de heer *Buddingh* en *echtgenoot*. — 1 luitenants *Schultze*. — *Baudier*. — *Scheepen*. — Z. M. troepen.

Met het Eng. schip *Yarmouth*: de heer *Aratoon* en *zoon*.

Met het N. I. stooms. *Padang*: de gouverneur *Visser* en *familie*. — de heeren *Gaymans*. — *Peeter*. — *Cornelius* en *echtgenoot*. — *Fabius*. — mevr *van der Hart* en *familie*. — Z. M. troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N I. stooms. *Koningin der Nederlanden*: de heeren *S. Andreas*. — *W. Martin*. *W. D. Leslie*. — *E. G. Edgar*. — *S. Harapit*. — *M. V. Carapit*. — jonge heeren *M.* en *E. von Faber*.

Handelsberigten.

***Aan en Uitvoer te* Batavia *van den 8 Junij tot en met den 7 Julij* 1855.**

AANVOER.

Van Bandjermassing en Samarang per ned. ind. schip *Kim Tianghoat*, gez. Goei Bengkiat.

5 ks. nikanias. *N. H. M.*

3627 gr. bess. rotting. 11500 kl. do. do. 2670 ps. kadjang matten. $128^{36}/_{100}$ pic. gutta percha. 7 ps. matten. 28 ps. herten hoorn. *Oe Pekwatj.*

Van Samarang per ned. ind. stoomb. *Lengan Lamongan*, gez. J. Prins. agt. Maclaine Watson en co.

320 pic. suiker. 200 do. koffij. 18 ks. manufact. 1 pak monsters. 3 ks. java batik. 4 tromm. beschuit. 5 bn. drills. 2 kn. diversen. *Order.*

Van Soerabaya en Samarang per ned. ind. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. Deighton. agt. Maclaine Watson en co.

400 ps. sigaren. kokers. 9/m. man. sigaren. 300 ps. bl. katoen. 300 do. wit katoen.

eenige gouv. goederen.

Lading bestemd voor Singapore.

9 pic. genetrie. 107 pakk. java koperwerk. 50 corg. bat. hoofddoeken. 4 do. do. slendangs. $2^{1}/_{2}$ do. do. kleedjes. 34 corg. hoofddoeken. $2^{5}/_{20}$ do. do. slendangs. 4 pic. genetrie. 60 corg. batik hoofddoeken. 6 do. do. slendangs. 7 pic. koperwerk. 27 pic. genetrie. $610^{64}/_{100}$ pic. lange peper.

Lading voor Muntok.

$13^{18}/_{100}$ corg. bat. slendangs.

Van Blinjoe per ned. ind. schip *Banca*, gez. G. Schnit. agt. Anderson Tolson en co.

$6934^{32}/_{100}$ pic. tin. *Gouvernement.*

Van Pecalongan per ned. ind. bark *Tartar*, gez. Tan Ingok.

$767^{97}/_{100}$ pic. tabak. 4 corg. jav. sarongs. $1/_{100}$ pic. vogelnestjes. *Sim Tiamtjoan.*

21 ps. java zijden slendangs. 10 do. do. zijden kleedjes. 44 do. do. zijden plangies. 7 do. do. zijden doeken. *Bedier.*

Van Sumanap per ned. ind. bark. *Lachmadie*, gez. Sech Segal bin Abort bin Sabak.

150 koij. zout. 246 corg. sum sarongs. 2 do. do. soekjns. 7 do. do. schoenen. $2/_{20}$ do. do. bat. kleedjes. $1^{1}/_{2}$ do. zw. kl. do. do. $1^{1}/_{2}$ do. chin. zijden doeken. 4 ps. sum sadels. 66 do. arab mutsen. 100 dos. reukende olie. 40 corg. sum sarongs. 3 pic. dadels. *Lading bestemd voor Bencoelen.*

Van Bandjermassing per praauw Tjemplong gez. Djoderomd.

18420 ps. mal. matten. *ƒ* 100.— rec. aan kop. duiten. *Gesegv.*

Van Pamanoekan per praauwen sampang gez. Kamsie en Ariepa.

300 pic. suiker. *Hofland.*

Van Cheribon per praauw sampang gez. Serodja.

60 pic. dammer. 20 do. buffelhuiden. 16 corg. eur. kleedjes. *Osij Pokeng.*

50 blikk. meel. *Galestein.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Kiedien.

392 pic. rijst. *Lim Boenhian.*

Van Muntok per ned. ind. schoener *Almas*, gez. Lim Angan.

55 pic. koper. *Aan boord gebleven lading van Billiton.*

9 vs. boter. *Order.*

Van Samarang per ned. schip *Gen Baron v. Geen*, gez. Rotgans. agt. de Weerdt Ruyl en co.

3 vs. saucijzen. 25 do. loodwit. 200 do. boter. 200 ps. kazen. *Aan boord gebleven lading v. Nederland.*

Lading bestemd voor Nederland.

100 ks. gember. uit entrep. 2 do rariteiten. *Pandel en Stiehaus.*

89 pic. rotting. *Agenten.*

5035 pic. suiker *O. J. M. v. Adm. en L.*

3 kn. diversen. 4 do. thee. 1 do. inh. 1 shawl. 16077 ℔ indigo. 43841 do. t bak. *Kopersmit en co.*

53700 ℔ tabak. *Wermuth en co.*

681 ℔ indigo. *S. Hoeft.*

7 ks. zuren en confituren. 1 do. jap. soga. 500 ps. buffelhuiden. 201 pic. koffij. $6790^{1}/_{4}$ ℔ indigo. *Dorrepaal en co.*

6 pic. koffij. *v. d. Broek en Veeckens.*

Van Cheribon per ned. ind. schoener *Indramaijoe*, gez. Tan Tjengtjoan.

8 corg. jav. zw. bat. slendangs. 14 ps. do. do. bat. kleedjes. 2 corg. do. do. bat. sarongs. 5 do. do. zw. bat. slendangs. 5 do. do. bat. bang slendangs. 36 pic. suiker. 1135 do. rijst. $2^{11}/_{20}$ corg. jav. zw. bat. slendangs. 2 ps. jav. bat. bang sarongs. 2 corg. jav. batik sarongs. $2^{1}/_{2}$ corg. jav. zw. bat. slendangs. 4 do. do. zw. batik doeken. $2^{1}/_{2}$ do. do. zw. bat. kleedjes. 4 do. do. bat. bang doeken. 1 corg. jav. zw. bat. slendangs. 1 corg. eur. kleedjes. $21^{1}/_{2}$ corg. jav. zw. bat. slendangs. 2 do. do. zw. bat. kleedjes. $2^{1}/_{2}$ do. do. zw. bat. sarongs. $10^{1}/_{2}$ do. do. bat. bang slendangs. 5 ps. jav. zw. bat. sarongs. 3 corg. jav. zw. bat. slendangs. $3^{15}/_{20}$ do. do. zw. bat. doeken. 2 do. do. bat. bang doeken. 1 do. eur. kleedjes. $7^{9}/_{20}$ do. jav. zw. bat. slendangs. $1^{1}/_{2}$ do. do. zw. batik slendangs. $3^{10}/_{20}$ do. do. zw. bat. doeken. 4 ps. jav. zw. bat. kleedjes. 4 do. do. zw. bat. sarongs. *Lading bestemd voor Palembang.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.